

www.ketab.ir

مهدویت

سرشناسه : فیاض‌خو، فاطمه، ۱۳۶۹ -
 عنوان و نام پدیدآور: مهدویت/ مولف فاطمه فیاض‌خو.
 مشخصات نشر: تهران : سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری: ۱۷۲ ص.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۲-۶۴۲-۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۶۹] - ۱۷۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع: مهدویت
 موضوع: Mahdism
 موضوع: محمدین حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق -
 موضوع: مهدویت -- انتظار
 موضوع: *Waiting -- Mahdism
 شناسه افزوده: سازمان اوقاف و امور خیریه. انتشارات اسوه
 رده بندی کنگره: BP۲۲۴
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۶۲
 شماره کتابخانه ملی: ۶۲۲۳۵۴۳

شرکت چاپ و انتشارات اسوه

مهدویت

مولف : فاطمه فیاض‌خو
 ناشر : انتشارات اسوه
 لیتوگرافی، چاپ و صحافی : چاپخانه بزرگ قرآن کریم (۱۳۶۶-۳۶۶۴۲۲۱۱-۰۲۵)
 نوبت چاپ : اول
 سال نشر : تابستان ۱۳۹۹
 شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه
 بهاء : ۴۰۰۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۲-۶۴۲-۰

فروشگاه و نمایشگاه دائمی تهران: خیابان انقلاب، ابتدای پل کالج، روبروی خیابان خارک، پلاک ۷۸۷
 تلفن: ۶۶۴۱۸۰۹۹ و ۶۶۴۰۱۷۴۷ فاکس: ۶۶۴۱۸۰۲۲
 فروشگاه شماره (۲) قم: خیابان ارم، مقابل پاساژ قدس تلفن: ۳۷۷۴۱۲۸۲ فاکس: ۳۷۷۳۷۶۶۰
 فروشگاه شماره (۳) قم: بلوار معلم - مجتمع ناشران - پلاک ۳۰ تلفن: ۳۷۸۴۱۷۳۱-۳۳
 www.Osvehpub.com www.Osveh.ir

فهرست مطالب

۱.....	مهدویت از دیدگاه اندیشمندان غربی
۳.....	مقدمه
۳.....	مفهوم شناسی واژه «شرق شناسی»
۳.....	تاریخچه شرق شناسی
۵.....	تقدیم بنای شرق شناسی
۶.....	اهداف شرق شناسی
۷.....	عمده ترین موضوع تحقیق
۸.....	مدخل
۹.....	روش تحقیق دارمستر
۱۰.....	نقد و بررسی آراء دارمستر
۱۲.....	ایگناتس گلدتسیهر
۱۲.....	روش تحقیق گلدتسیهر
۱۳.....	نقد و بررسی آراء گلدتسیهر
۱۵.....	هانری کربن
۲۰.....	آنه ماری شیمل
۲۳.....	مفهوم شناسی
۲۵.....	تعاریف لغوی واصطلاحی
۲۵.....	الف) آخر الزمان
۲۵.....	دیدگاه یهود
۲۶.....	دیدگاه مسیحیت
۲۷.....	دیدگاه اسلام
۲۸.....	ب) حوادث
۲۹.....	ج) ادیان ابراهیمی
۲۹.....	دین یهود
۳۰.....	دین مسیحیت

۳۱		دین اسلام
۳۳		حوادث اعتقادی از منظر اسلام
۳۵		الف) حوادث اعتقادی قبل از ظهور
۴۱		ب) حوادث اعتقادی بعد از ظهور
۴۳		ظهور
۴۵		یاران امام مهدی (عج)
۴۷		حوادث اخلاق از منظر اسلام
۴۹		الف) حوادث اخلاقی پیش از ظهور
۵۲		ب) حوادث اخلاقی بعد از ظهور
۵۵		حوادث اقتصادی از منظر اسلام
۵۷		الف) حوادث اقتصادی پیش از ظهور
۶۱		حوادث سیاسی از منظر اسلام
۶۳		الف) حوادث سیاسی پیش از ظهور
۶۵		فتنه‌های آخرالزمان
۶۷		یاجوج و ماجوج
۶۹		قیامها
۸۲		ب) حوادث سیاسی بعد از ظهور
۸۷		حوادث طبیعی از منظر اسلام
۸۹		الف) حوادث طبیعی پیش از ظهور
۹۷		ب) حوادث طبیعی بعد از ظهور
۹۸		نتیجه گیری
۹۹		مهدویت در تاریخ
۹۹		مهدویت در ایران
۱۰۴		مهدویت در تاریخ اسلام
۱۱۶		موعود در ادیان
۱۱۷		موعود مسیحیت
۱۱۹		موعود یهود
۱۲۱		موعود در زبور داود علیه السلام

۱۲۱	 موعود زرتشتیان
۱۲۳	 موعود در آیین هندوان
۱۲۵	 موعود در آیین مانویه
۱۲۵	 موعود جین ها
۱۲۶	 موعود بودائیان
۱۲۶	 موعود چینیان
۱۳۱	 مهدی در احادیث قدسی
۱۳۱	 مهدی در کلام معصومین
۱۳۷	 مهدی در نهج البلاغه
۱۳۹	 مهدی از دیدگاه شیعه
۱۴۰	 خصوصیات جسمی
۱۴۳	 مهدی از دیدگاه اهل سنت
۱۶۶	 نتیجه گیری
۱۶۷	 پیشنهاد
۱۶۸	 نتیجه گیری
۱۶۹	 منابع و مآخذ

مقدمه

بیش از چهارصد سال از بسط تفکر، فرهنگ و به تبع آنها مدنیت مغرب زمین می گذرد. مدنیتی که بر مبنای تفکر انسان مدار (امانیسم)، جلوات مختلف نفس اماره انسان را متجلی ساخته و همان را هم ملاک و معیار ارزش گذاری و سنجش همه امور عالم و آدم می داند. ضمن آنکه، فرهنگ حاکم بر آن، بسیاری از ارزشهای دینی و اخلاقیات مذهبی را تحت الشعاع قرار داده است.

شرایع تاریخی خاص «سرزمینهای اسلامی»، غفلت مسلمین از شناسایی بنیادین غرب و بالاخره، سالها سردمداران استکبار موجب بوده است تا امروزه، مدنیت و فرهنگ غربی، در تمامی گوشه‌ها و بنیای کشورهای مسلمان نفوذ کرده و همه مناسبات فردی و جمعی آنان را تحت تاثیر خود قرار دهد. تا جایی که طی یک قرن اخیر، به صورت آشکار، سازمانهای رسمی علمی، تحقیقی، سیاسی، مالی و بانکی، انگلیس و امریکا و دیگر کشورهای غربی، احکام خود را درباره بیش از یک میلیارد مسلمان جاری ساخته اند.

در این میان، ایران به عنوان سرزمینی که مردمش همواره پرچم ولایت و امامت ائمه هدی را در اهتزاز نگهداشته اند؛ از وضعیتی خاص برخوردار است و به همین سبب نیز بیش از دیگر کشورهای اسلامی مورد توجه و تعرض غرب قرار گرفته است.

مفهوم شناسی واژه «شرق شناسی»

شرق شناسی در لغت به معنای خاورشناسی به کار رفته است و کسی را که به عمل آشنایی و معرفت به فرهنگ و تمدن و اوضاع مشرق زمین می پردازد، شرق شناس گویند. (دهخدا، ۱۳۶۴، ذیل واژه)

همچنین در فرهنگ معین به معنای استشرق، خاورشناسی آمده است. (معین، ۱۳۷۷، ذیل واژه) و در اصطلاح، به علمی که عهده دار شناخت فرهنگ مشرق زمین است که عناصر زبان، ادبیات، هنر، آداب و رسوم، افکار و عقاید و دیگر عادات و سنن را در بر می گیرد. شرق شناسی می گویند. (نرم افزار جامع مهدویت)

تاریخچه شرق شناسی

واژه شرق شناسی برای اولین بار در فرهنگ انگلیسی آکسفورد به کار رفت. کلمه شرق شناسی یا خاورشناسی (Orientalis) که تا سال ۱۸۱۲ در این فرهنگ استفاده نشده بود، به معنای

مطالعه و تحقیق پیرامون کشورهای شرقی، برای کسانی استفاده شده است که به مطالعه و پژوهش در فرهنگ، سرزمین و کشورهای مشرق زمین و آسیای می‌پرداختند.

شرق از دیدگاه غربیان شامل همه کشورهای می‌شود که در شرق قاره اروپا قرار دارند و از دیدگاه آنها به سه بخش خاور میانه، نزدیک و دور تقسیم می‌گردد که در این تقسیم‌بندی جغرافیایی، میان دین اسلام، ادیان هندی، ادیان چینی، ژاپنی و امثال آن هیچ تمایزی نشده است. در واقع تعریف شرق از دیدگاه غربیان، تقسیمی براساس جغرافیا و شرایط منطقه‌ای است، نه براساس فرهنگ، آداب و سنت. حداقل می‌توان گفت که در دوره نخست که شرق‌شناسی مورد توجه غربیان قرار گرفت، آنچه که بیش از همه توانست به عنوان یک شاخص برای تقسیم‌بندی ملت‌ها و کشورهای شرقی استفاده گردد، سرزمین بوده است، زیرا در کشورهای شرقی ادیان، مذاهب، تمدن‌ها، فرهنگ‌های متنوعی وجود دارد که به طور طبیعی این امر موجب می‌شود تا نتوان این بخش از کره زمین را که در هر کشورش چندین فرهنگ، تمدن و آداب و سنت وجود دارد، به غیر از این تقسیم‌بندی نمود. بنا براین بر خلاف آن دسته از اندیشمندان که تصور می‌کنند، تقسیم‌بندی شرق توسط غربیان، بدون لحاظ کردن اسلام، برای تحقیر تمدن اسلامی است، باید اذعان کرد که تقسیم براساس جغرافیا شاید بهترین تقسیم موجود باشد و برای یک اندیشمند غربی که در عرصه شناسایی شرق است، تقسیم براساس مذهب و دین، موجب شاخه‌ها و دسته‌بندی‌های متنوعی می‌گردد که آن را نمی‌توان به جز جغرافیا ذیل یک عنوان خاص قرار داد و بدیهی است که هر چه، اساس براساس تقسیم کلان‌تر باشد، بهتر است. (سایت مهدی ۳۱۳)

منظور از غرب صرف کشورهای اروپایی و آمریکایی نیست بلکه هر کسی را که آبشخور اندیشه او مفاهیم و بنیانهای فکری غرب است، می‌توان اندیشمند غربی دانست. معنای اصطلاحی که برای کلمه «شرق» وجود دارد، «بر آمدن و تابان شدن» است. افرادی همچون هانری کربن، کلمه شرق را به معنای اشراق و تابش معنویت، طلوع عالم روحانی و شرق درون بکار برده‌اند. کربن تحت تاثیر سنت عرفانی و تفکر فیلسوفانی همچون سهروردی، معتقد بوده است شرق یعنی تابش و طلوع حکمت و معنویت و غروب یعنی افول و زوال معنویت و عالم روحانی.

اما قبل از اینکه در قرون متاخر اصطلاح شرق‌شناسی در فرهنگ لغت و در دانشگاه‌ها به عنوان یک رشته علمی و پژوهشی استعمال شود، از قرن‌ها پیش، شغل و حرفه‌ای، متداول و رایج بوده است. در واقع زمانی که پاره‌ای از اندیشمندان غربی وارد سرزمین‌های اسلامی شدند و به تحصیل علم، سیر و سیاحت، سفرنامه نویسی و دیگر امور پرداختند، مسأله شرق‌شناسی، حرفه

ای مشخص بوده است، هر چند که در آن دوران، اصطلاح شرق‌شناسی گاه مورد استفاده هم قرار نمی‌گرفته است.

پس از رنسانس، مجامع دانشگاهی حیاتی جدید یافتند و به موازات آن رشته‌هایی همچون شرق‌شناسی تاسیس شدند. (موسوی، ۱۳۷۹)

البته نباید غریبان را پیشگامان این عرصه دانست. قرن‌ها پیش از پدید آمدن تمدن جدید غربی، دانشمندانی مانند ابوریحان بیرونی، یعقوبی، مسعودی، ابن بطوطه و فردوسی به مطالعه و بررسی فرهنگ‌های دیگر پرداخته‌اند و بر آن بودند که فرهنگ سرزمین‌های دیگر را به هموطنان خود بشناسانند و در ترویج دانش و فرهنگ گام بردارند. (نصیری، ۱۳۸۵، ص ۳۹)

تقسیم‌بندی شرق‌شناسی

ادوارد سعید یک پژوهشگر مشهور مسیحی فلسطینی مقیم آمریکا است که دوره‌های شرق‌شناسی را به طور کلی به چهار بخش تقسیم می‌کند، البته امروزه بعضی نیز دوره پنجمی را با عنوان فرااستعمار به آن افزوده‌اند. چهار بخش را که وی مطرح می‌سازد، عبارتند از:

۱. دوره نخست؛ پس از گشودن اندلس به دست مسلمانان و شکوفایی حیات علمی در آن دیار و فتح جزایر دریای مدیترانه و جنوب ایتالیا آغاز شد. این دوره از تاریخ شرق‌شناسی با پایان رسیدن جنگ‌های صلیبی پایان یافت.

۲. دوره دوم شرق‌شناسی؛ پس از جنگ‌های صلیبی آغاز شد و تقریباً تا نیمه سده هجدهم میلادی ادامه یافت.

۳. دوره سوم شرق‌شناسی؛ تقریباً در نیمه سده هجدهم میلادی آغاز شد و تا پایان جنگ جهانی دوم ادامه داشت.

۴. دوره چهارم شرق‌شناسی؛ پس از جنگ جهانی دوم آغاز شد و تا کنون ادامه دارد. (ادوارد سعید، شرق‌شناسی)

اینکه بخشی از این پژوهش‌ها بر پایه شناخت شرق، به مثابه فرهنگ و جامعه‌ای دیگر و با هدف روشنگری و شناخت متقابل و فطری بودن کنج کاوی در انسان است. ولی سیاست‌های جهان‌گشایانه، نژاد پرستی و قوم‌گرایی بر تار و پود بسیاری از این تلاش‌ها و تحقیقات خاورشناسانه سایه افکنده و غبار بدبینی بر بسیاری از این فعالیت‌ها نشانده است؛ تا آنجا که بسیاری، خاورشناسی را بخشی از شگردهای سیاسی غربی شمرده و ادعای دانش و بی‌طرفی را ناپذیرفتنی دانسته‌اند.